

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lipca 2019 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XII Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 4993,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 8 marca 2018 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna kwotę 111,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. (wyrok, k. 166).

Od wskazanego wyroku apelację złożyła powódka, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie pkt. 2 i 3. Powódka zarzuciła wyrokowi naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności:

a. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 243¹ k.p.c. na skutek nadużycia zasady swobodnej oceny dowodów w przedmiocie oceny dowodu z dokumentów w postaci pisma przedstawiciela pozwanego zakładu (...) z 12 października 2017 r. (k. 61-65) oraz skierowanej w odpowiedzi na powyższe wiadomości e-mail B. P. (1) (przedstawiciela serwisu (...) Sp. z o.o. Sp. k.) z dnia 12 października 2017 roku (wysłanej o godz. 11.34) oraz poprzez nieuprawnione przyjęcie, iż „poszkodowana decyzję o skorzystaniu z oferty (poprzednika prawnego) powoda podjęła ze względu na fakt, że w tej firmie zwykle serwisowała samochód. Ani zeznania świadka, ani żaden inny ze zgromadzonych dowodów (dokumentów) nie wskazuje, by istniały jakiegokolwiek inne uzasadnione przyczyny zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego z powodem, jak również by poszkodowana, podejmując taką decyzję dążyła do minimalizacji szkody. (...) brak jest racjonalnych powodów uniemożliwiających poszkodowanej dopytanie pozwanego o skonkretyzowanie oferty” podczas gdy jak wynika z ww. dokumentów pozwany nie przedstawił poszkodowanej oferty najmu w kształcie choćby zbliżonym do wymaganego utrwaloną linią orzecznictwa, zapoczątkowaną uchwałą Sądu Najwyższego sygn. akt III CZP 20/17, zaś przedstawiciel (...) Sp. z o.o. Sp. k. bezskutecznie próbował w imieniu pozwanej uzyskać skonkretyzowaną ofertę najmu. Z zeznań poszkodowanej M. S. wynika, że wcześniejsze serwisowanie pojazdu w (...) Sp. z o.o. Sp. k. nie przesądzało o wynajęciu tam pojazdu zastępczego. Poszkodowana sygnalizowała ubezpieczycielowi potrzebę wynajęcia auta zastępczego. Pozwany wskazał jedynie, że jest taka możliwość, ale nie przedstawił żadnych konkretów, w szczególności kiedy i jakie auto będzie mogła otrzymać, mimo dopytywania o to przez poszkodowaną (protokół rozprawy z 5 grudnia 2018 r.); zeznania poszkodowanej korespondują z ww. wiadomością e-mail z dnia 12 października 2017 roku oraz pismem przedstawiciela pozwanego zakładu (...). Wynika z nich, że pozwany jedynie poinformował poszkodowaną o „gotowości zorganizowania” usługi najmu, nie wskazując żadnych konkretów, w szczególności w jaki sposób, na jakich warunkach, kiedy i na jaki zastępczy mogła liczyć poszkodowana. W odpowiedzi na tak ogólnikową informację, przedstawiciel serwisu (...) Sp. z o.o. Sp. k. usiłował ustalić, na jakich warunkach byłby możliwy najem samochodu zastępczego organizowany przez (...) S.A. (wiadomość e-mail z 21 października 2017) jednak nie uzyskał żadnej odpowiedzi, a ty, bardziej oferty najmu. Jest to o tyle istotne, że jak zeznała poszkodowana: samochód był jej niezbędny od zaraz: miała małe dziecko, opiekowała się niepełnosprawnymi rodzicami,

b. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. na skutek nadużycia zasady swobodnej oceny dowodów w przedmiocie oceny dowodu z dokumentu prywatnego w postaci umowy najmu pojazdu zastępczego klasy B z dnia 12 października 2017 roku poprzez pominięcie przez Sad Rejonowy okoliczności, iż w treści tejże umowy poszkodowana M. S. w §3 in principio precyzyjnie określiła warunki, na jakich chce wynająć samochód zastępczy od serwisu (...) Sp. z o.o. Sp. k. (najem bez kaucji, kar umownych, dodatkowych opłat, limitu kilometrów, udziału własnego, z pełnym ubezpieczeniem OC+AC for rent, z opcją bezpłatnego podstawienia wynajmowanego pojazdu pod adres i w czasie wskazanym przez najemcę), a spółka (...) Sp. z o.o. Sp. k. zagwarantowała poszkodowanej najem na preferowanych przez nią warunkach; w braku jakiegokolwiek szczegółów w piśmie pozwanego z 12 października 2017 r. co do możliwych warunków najmu pojazdu za pośrednictwem ubezpieczyciela wymagało zadania pytań odnośnie istotnych warunków najmu, czemu służyć miała korespondencja e-mail B. P. (2) z dnia 12 października 2017 roku, na którą pozwany nie odpowiedział, poprzestając na ogólnikowych informacjach, bez podania szczegółowych informacji

istotnych z punktu widzenia preferencji poszkodowanej, czym uniemożliwił weryfikację swojej oferty najmu pojazdu zastępczego; co więcej jak zeznała sama poszkodowana, samochód był jej potrzebny niezwłocznie, podjęła więc próbę ustalenia, na jakich warunkach możliwy będzie najem zorganizowany przez ubezpieczyciela: nikt nie przedstawił jej żadnych konkretów, choćby takich jak kiedy i jakie auto otrzyma,

c. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 258 i nast. k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów w zakresie oceny dowodu z zeznań świadka M. S., która - przesłuchiwana na rozprawie w dniu 5 grudnia 2018 roku- wskazała: „Z auta zastępczego korzystałam w takim samym zakresie, jak z własnego. (...) było mi niezbędne, mam małe dziecko i niepełnosprawnych rodziców. Wybrałam tę firmę, bo auta mamy serwisowane w tym serwisie. Jak zgłaszała szkodę, sygnalizowałam ubezpieczycielowi potrzebę wynajęcia auta zastępczego. Mówiono mi, że jest możliwość wynajęcia auta od pozwanego, ale nie przedstawiono mi żadnych konkretów. Ja od początku korzystałam z auta zastępczego i ubezpieczyciel o tym wiedział. (...) ubezpieczyciel mi nie zagwarantował, jak pytałam kiedy i jakie auto będę mogła otrzymać nie potrafił mi nikt przedstawić żadnych konkretów”; Sąd Rejonowy w sposób nieprawidłowy – wbrew przytoczonym zeznaniom świadka M. S.- ustalił, iż „poszkodowana decyzję o skorzystaniu z oferty powoda podjęła (wyłącznie przyp (...)) ze względu na fakt, że w tej firmie zwykle serwisowała samochód. Ani zeznania świadka, ani żaden inny ze zgromadzonych dowodów (dokumentów) nie wskazuje, by istniały jakiegokolwiek inne uzasadnione przyczyny zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego z powodem, jak również, by poszkodowana, podejmując taką decyzję dążyła do minimalizacji szkody po stronie pozwanej”, podczas gdy ustalenia te pozostają w ewidentnej opozycji do zeznań poszkodowanej: uzasadnioną przyczyną wynajęcia samochodu w serwisie (...) Sp. z o.o. Sp. k. było to, że:

- tam został odstawiony uszkodzony i niejezdny samochód poszkodowanej,
- poszkodowana mając małe dziecko i niepełnosprawnych rodziców oraz będąc zaskoczona sytuacją kolizji- potrzebowała samochodu zastępczego jeszcze tego samego dnia,
- mimo podjętych prób ustalenia w zakładzie ubezpieczeń, kiedy, jakie auto i na jakich warunkach będzie mogła otrzymać- nie uzyskała żadnej odpowiedzi: pozwany poprzestał na ogólnej deklaracji o gotowości zorganizowania takiej usługi (niepopartej żadnymi konkretnymi).

A nadto naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

a. naruszenie przepisu art. 361 i 363 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, iż przyznane odszkodowanie nie musi pokrywać w całości poniesionych przez poszkodowaną, udokumentowanych i uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego, które winny rekompensować poszkodowanej powstały z tego tytułu uszczerbek majątkowy zgodnie z zasadą pełnej kompensacji szkody.

Wskazując na wyżej sformułowane zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części tj. w pkt. 2 i 3 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 6113,10 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 marca 2018 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego za I instancję wedle norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części tj. w pkt. 2 i 3 oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wedle norm przepisanych. (apelacja, k. 183-189)

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (odpowiedź na apelację – k. 202-204)

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela co do zasady ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji przyjmując je za własne wobec ich prawidłowości. Powyższy wniosek należy również odnieść co do zasady do rozważań prawnych.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniesie się do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, gdyż tylko na gruncie prawidłowych ustaleń faktycznych można czynić rozważania na temat trafności zastosowania przepisów prawa materialnego.

Skarżący stawia zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w powiązaniu z innymi przepisami procesowymi zarzucając Sądowi I instancji naruszenie zasady swobody oceny dowodów. Dla skuteczności tego zarzutu nie wystarcza samo teoretyczne i stwierdzenie o wadliwości dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń, ale konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie w odniesieniu do konkretnych okoliczności danej sprawy. W szczególności, skarżący powinien był wskazać błędy we wnioskowaniu sądu. Nie jest zaś usprawiedliwiony zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wyłącznie z tej tylko przyczyny, że własna ocena skarżącego jest odmienna od oceny Sądu.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 243¹ k.p.c. w zakresie oceny dowodów w postaci pisma pozwanej z dnia 12 października 2017 roku i maila B. P. (1) z dnia 12 października 2017 roku nie może odnieść zamierzonego skutku. Po pierwsze, Sąd Rejonowy nie pominął pisma pozwanej z dnia 12 października 2017 roku, z którego jasno wynikało, że pozwana zaproponowała poszkodowanej nieodpłatną organizację najmu pojazdu zastępczego oraz pouczyła ją, że w przypadku wyboru innej firmy akceptowalna stawka najmu wynosi 70 zł za dobę w klasie pojazdu uszkodzonego. Sąd Rejonowy nie poczynił ustalenia, że w dniu 12 października 2017 roku pracownik warsztatu przesłał pozwanej maila z zapytaniem o kwestie dotyczące najmu za pośrednictwem pozwanej. Strona pozwana reprezentowana przez fachowego pełnomocnika winna zatem prawidłowo postawić zarzut braku poczynienia w tym zakresie ustaleń faktycznych, co do okoliczności mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c. i art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a nie błędnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). Sąd tego dowodu nie oceniał, gdyż go pominął. Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, że mail pracownika warsztatu z dnia 12 października 2017 roku nie może odnieść skutku, o jaki wnosi skarżący. Po pierwsze, do maila nie było dołączone pełnomocnictwo od poszkodowanej do reprezentowanej warsztatu w tym zakresie. Powyższe umocowanie pracownika warsztatu nie wynika także z innych dowodów, to jest chociażby oświadczenia na piśmie poszkodowanej (k. 36), czy jej zeznań (k. 131odw.). Poszkodowana nigdzie nie wskazywała, że w jej imieniu warsztat miał ustalać z pozwaną warunki najmu, czy inne okoliczności z nim związane. Brak zatem umocowania osoby wysyłającej maila do pozwanej w omawianym zakresie. Po drugie, brak też dowodu, że pracownik warsztatu informował o tym mailu poszkodowaną, a przede wszystkim braku odpowiedzi na niego, co wskazywałoby na rzeczywiste zainteresowanie poszkodowanej powyższym. Po wtóre, z przeprowadzonych dowodów i okoliczności sprawy wynika, że poszkodowana przyjęła pojazd zastępczy zaoferowany w serwisie naprawczym. Ponadto poszkodowana nie badała stawek najmu na rynku, zwłaszcza w kontekście informacji, że pozwana akceptuje stawkę 70 zł netto, a w warsztacie zaoferowano jej pojazd za stawkę dwukrotnie wyższą. W świetle tych wszystkich okoliczności powyższy mail ocenić należy, jako wystosowany przez serwis naprawczy i nie wynikający z woli poszkodowanej, tylko stanowiący pozorne działania serwisu mające na celu uzasadnienie znacznie wyższej stawki najmu u podmiotu oferującego najem pojazdów przy serwisie naprawczym.

W zakresie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 243¹ k.p.c. co do umowy najmu pojazdu zastępczego z dnia 12 października 2017 roku, to podnieść należy, że Sąd Rejonowy umowy tej nie pominął i poczynił w oparciu o nią prawidłowe ustalenia faktyczne. Nie można uznać, że poszkodowana w tej umowie „precyzyjnie określiła warunki najmu, na jakich chce wynająć pojazd zastępczy”. To nie poszkodowana sporządziła umowę najmu (jest to wzór umowy przedstawiony poszkodowanej) i brak jest dowodu, żeby poszkodowana miała jakikolwiek wpływ na jej kształt, czy poszkodowana negocjowała jej warunki. W zakresie wyboru firmy działającej przy warsztacie naprawczym poszkodowana wskazała, że wybrała tę firmę, bo tam ma serwisowane auto. Wobec powyższego poszkodowana przyjęła pojazd zastępczy w serwisie naprawczym, a podpisując umowę zaakceptowała jej warunki. Umowa powyższa

wskazuje, na jakich warunkach poszkodowana zgodziła się wynająć pojazd zastępczy, a nie na jakie szczególne warunki najmu zwracała uwagę.

W przedmiocie zarzutu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 258 k.p.c. (w tym zakresie apelujący stawia zarzut naruszenia art. 258 k.c., co należy traktować jako oczywistą omyłkę pisarską, gdyż art. 258 k.c. dotyczy użytkowania i pożytków z rzeczy, a art. 258 k.p.c. zeznań świadka) w zakresie oceny zeznań świadka – poszkodowanej - zarzut ten również nie jest trafiony. Co do części okoliczności wymiennych przez skarżącego Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia, a tyczy się to faktu, że pojazd zastępczy był poszkodowanej niezbędny. Powyższe było niesporne w sprawie, co potwierdza chociażby fakt propozycji najmu za pośrednictwem pozwanej i uznania przez pozwaną całego okresu najmu. Skarżący z fragmentu zeznań świadka próbuje wywieść korzystne dla powódki skutki jednakże, w ocenie Sądu Okręgowego, zeznaniom tego świadka nie można nadawać wybiórczego charakteru, a należy je rozpatrywać w kontekście jej wypowiedzi i z uwzględnieniem pozostałym ustalonych okoliczności. Świadek rzeczywiście zeznała, że „sygnalizowała ubezpieczycielowi potrzebę najmu pojazdu zastępczego”, „mówiono jej, że jest taka możliwość, ale nie przedstawiono konkretów”. Sygnalizacji potrzeby najmu pojazdu zastępczego nie sposób potwierdzić, gdyż poszkodowana od razu przyjęła pojazd w serwisie naprawczym. Odnosząc się do szczegółów najmu za pośrednictwem pozwanej to stwierdzić należy, że pozwana niezwłocznie poinformowała o możliwości najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanej we wskazanym piśmie z dnia 12 października 2017 roku. Jak już przywołano, pismo to zawierało podstawowe niezbędne informacje o prawie poszkodowanej do powyższego, nieodpłatności najmu, ale i pouczenie o obowiązku minimalizacji szkody, klasie pojazdu wynajętego i akceptowalnej stawce. Pozwana nie ma obowiązku przedstawiania pełnej oferty najmu, gdyż sama najmu nie oferuje. Wystarczające jest pouczenie, jakie zostało udzielone. Na ten moment nie sposób również udzielić wiążącej i kategorycznej informacji na temat okresu najmu pojazdu zastępczego, gdyż jest to uzależnione od okoliczności każdej konkretnej sprawy. Jak już zauważano mail pracownika warsztatu z tej samej daty nie mógł odnieść zamierzonego skutku, chociażby z uwagi na brak umocowania do działania pracownika w imieniu poszkodowanej. Ponadto brak jest dowodów na przekazanie maila poszkodowanej. Poszkodowana nie wskazywała także w swoich zeznaniach, jakie konkretne warunki najmu były dla niej istotne. W tym rozumieniu zeznania poszkodowanej dotyczące „konkretów” najmu są nieprecyzyjne i ogólnikowe, a w konsekwencji nie mogą uzasadniać najmu rynkowego w stawce dwukrotnie wyższej niż za pośrednictwem pozwanej.

W tym miejscu wskazać należy, że z treści umowy o współpracy zawartej z pozwaną z firmą (...) (k.66-68) wynika, że wynajmujący poszkodowanemu pojazd nie mógł pobierać od poszkodowanego dodatkowych opłat i kaucji za wynajem w postaci: opłaty za przekroczenie limitu kilometrów, kaucji, opłat z podstawienie i odebranie, a także żadnych dodatkowych opłat. Udział własny z tytułu szkód w pojeździe nie miał być pobierany w żadnym wypadku. Pojazd zastępczy miał być podstawiony w miejscu i w terminie uzgodnionym z klientem. Umowa z partnerem pozwanej gwarantowała zatem najem za pośrednictwem ubezpieczyciela na korzystnych warunkach i bardzo zbliżonych, w tym zakresie, do najmu w zawartej umowie przez poszkodowaną z (...) spółką z o.o. sp.k.

Powyższe rozważania przesądzają także o niezasadności zarzutów naruszenia art. 361 i 363 k.c. Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił uzasadnione koszty najmu pojazdu zastępczego, a tym samym zakres szkody podlegający kompensacji. Przypomnienia wymaga, że w przypadku najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu uwzględnieniu podlegają jedynie koszty celowe i ekonomicznie uzasadnione, a koszty faktycznie poniesione. I tylko te pierwsze koszty pozostające w adekwatnym związku przyczynowo skutkowym mogą być objęte odszkodowaniem.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy apelację oddalił. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 i art. 391 § 1 k.p.c. na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu obciążając nimi w całości stronę powodową, jako przegrywającą postępowanie apelacyjne i nakładając na nią obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez stronę pozwaną, na którą składa się wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym ustalone na podstawie przepisu § 10 ust. 1 punkt 1 w związku z § 2 punkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2018 r. poz. 265).

SSO Krzysztof Wójcik SSO Bartosz Kaźmierak SSR Marcin Wojciechowski